

МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНА ФОРМОТВОРЧА АСИМЕТРІЯ В ДИНАМІЦІ МІКРОСТРУКТУРИ ІННОВАЦІЙНОЇ ЛОГОСФЕРИ КОМП'ЮТЕРНОГО БУТТЯ

Махачашвілі Р. К.

*доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства
Київський університет імені Бориса Грінченка
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-4806-6434
r.makhachashvili@kubg.edu.ua*

Семеніст І. В.

*кандидат історичних наук,
завідувач кафедри східних мов та перекладу
Київський університет імені Бориса Грінченка
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-0847-8856
i.semenist@kubg.edu.ua*

Ключові слова: *інноваційний комп'ютерний термін, інноваційна логосфера комп'ютерного буття, мультилінгвальна формотворча асиметрія, мікроструктура логосфери комп'ютерного буття, неоднорідний формотворчий еквівалент.*

Найбільш продуктивним регулярним засобом розбудови формальної мікроструктури англomовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття є афіксація. Феноменологічною засадою динамічної інтегративності інноваційної логосфери комп'ютерного буття на макрорівні є також механізм формотворчої асиметрії інноваційних комп'ютерних термінів. У межах цього дослідження виявлено функціонування еквівалентних формотворчих одиниць, які за етимологічною мотивуючою ознакою не є однорідними. Під неоднорідними формотворчими еквівалентами розуміються два чи більше словотвірчі елементи, різні за походженням та ступенем асимільованості в англomовному узусі, але тотожні або майже тотожні за денотативним обсягом та сигніфікативними ознаками. Словотвірні форманти такого типу є двосторонніми одиницями, які в межах різносубстратних структур плану змісту інноваційних комп'ютерних термінів феноменологічно співвіднесено з ізоморфними субстантними ознаками комп'ютерного буття. Виокремлено 6 змістових елементів, лінгвальна феноменологізація яких здійснюється етимологічно неоднорідними еквівалентними засобами (за допомогою автентичних або асимільованих та частково асимільованих формантів-варваризмів, запозичених із класичних мов, французької, японської, німецької тощо): 1) віртуальний простір із динамічною компонентою; 2) локус, місцезнаходження суб'єктів комп'ютерного буття; 3) буттєвий стан під'єднаності / непід'єднаності до мережі Інтернет; 4) фахівець у сфері комп'ютерного буття; 5) магнат комп'ютерно-індустріального комплексу; 6) страх, неприйняття комп'ютерного буття. Неоднорідно вмотивованими елементами зовнішньої форми інноваційних комп'ютерних термінів відтворюються як сегменти корелятив буттєвих вимірів інноваційної логосфери комп'ютерного буття, так і елементи антропосфери комп'ютерного буття. Усі інноваційні комп'ютерні терміни, утворені із застосуванням відповідних елементів словоформи, кодифікують змістові елементи, послідовно спроектовані в різносубстратних шаблях змістової мікроструктури окремої інноваційної мовної одиниці.

MULTILINGUAL FORMAL ASYMMETRY IN MICROSTRUCTURE OF INNOVATIVE LOGOSPHERE OF COMPUTER BEING DYNAMICS

Makhachashvili R. K.

*Doctor Habilitated of Philology, Associate Professor,
Head of the Department of Typology and Romance Languages
Borys Grinchenko University of Kyiv
Bulvarno-Kudryavska str., 18/2, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-4806-6434
r.makhachashvili@kubg.edu.ua*

Semenist I. V.

*Doctor of Philosophy,
Head of the Department of Oriental Languages and Translation
Borys Grinchenko University of Kyiv
Bulvarno-Kudryavska str., 18/2, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-0847-8856
i.semenist@kubg.edu.ua*

Key words: *innovative computer term, innovative logosphere of computer being, multilingual formative asymmetry, microstructure of logosphere of computer being, heterogenous formative equivalent.*

The most productive regular means of building the formal microstructure of the innovative logosphere of computer being is affixation. The phenomenological basis of the dynamic integrative nature of the innovative logosphere of computer being at the macro level is also the mechanism of the formative asymmetry of innovative computer terms. Within the framework of this study the functioning of equivalent formative units was revealed, which are not homogeneous in etymological motivation. Heterogeneous formative equivalents are understood as two or more word-forming elements, different in origin and degree of assimilation in the English usage, but identical or almost identical in denotative volume and significant features. Word-forming elements of this type are bilateral units, which are phenomenologically correlated with isomorphic substantive features of computer being within the framework of different substrate structures of content of innovative computer terms. There are 6 semantic elements, the linguistic phenomenology of which is carried out by etymologically inhomogeneous equivalent means (due to authentic or assimilated and partially assimilated formants-barbarisms, borrowed from classical languages, German, Japanese French, etc.): 1) virtual component; 2) location of the subjects of computer being; 3) the state of connection / disconnection to the Internet; 4) a specialist in the field of computer being; 5) a tycoon of the computer-industrial complex; 6) fear, rejection of computer being. Heterogeneously motivated elements of the external form of innovative computer terms reproduce both the segments of the correlates of the existential dimensions of the innovative logosphere of computer being and the elements of the anthroposphere of computer being. All innovative computer terms, formed with the use of the corresponding elements of the word form, codify the semantic elements, successively designed in different substrate stages of the semantic microstructure of a separate innovative language unit.

Постановка проблеми. На початку нового тисячоліття спостерігаються глобальні соціально-економічні зміни в житті людства. Новітній етап науково-технічного прогресу набув рис інформаційної революції [1; 16]. На очах сучасного покоління відбувається перенос «епіцентру»

життя світового суспільства з реального світу в реальність умовну, «віртуальну», створену за допомогою комп'ютерної техніки.

На новітньому етапі розвитку людства мова (як суспільний феномен) здебільшого являє собою індикатор тих змін, що відбуваються в суспільстві.

Особливим чином це стосується сучасної англійської, яка на зламі тисячоліть набула функції своєрідної «метамови» комп'ютерного буття для різних культур [2; 8; 19]. Це, безперечно, сприяє процесам «глобалізації» та всесвітньої інтеграції, що, у свою чергу, приводить до зміцнення позиції англійської мови як мови інтернаціональної комунікації.

Саме тому останніми роками значно зросли темпи збагачення словникового складу англійської мови. Як ніколи актуального змісту набуло поняття «неологізм» як рушійна сила прогресу мови [13, с. 5]. Варто зазначити також, що особливо бурхливого розвитку в умовах інформаційної революції набуває та сфера лексичних новоутворень англійської мови, яка безпосередньо співвідноситься з науково-технічним прогресом, тобто так звана «комп'ютерна» термінологіка.

Проблема теоретико-методологічного обґрунтування *наскрізних* принципів, напрямів, механізмів та результатів якісної динаміки макро- й мікроструктур словникового складу в царині комп'ютерного буття як консолідованого лінгвального об'єкта ще чекає на всебічне вивчення. Аналіз цього питання потребує залучення феноменологічного ракурсу дослідження комплексних мовних об'єктів з огляду на магістральне завдання феноменологічної епістемології – пізнання повної системи фактів свідомості (термін Мераба Мамардашвілі), що конституують дійсність. У межах окресленого методологічного виміру «*феноменологічність*» мовної одиниці визначається як її *кодифікативна спроможність до фіксації результатів пізнавального досвіду та вияву в ній субстантних характеристик пізнаваних об'єктів та явищ*. Запропонована в нашому доробку [3] лінгвістична адаптація феноменологічного підходу до теоретико-методологічного осмислення динаміки словникового складу сучасної мови в комп'ютерному бутті спирається на поняття *логосфери*, синтетично усвідомленої як: 1) множинність мовних одиниць, які є умовно вичерпними феноменологічними реалізаціями абстрактних та емпіричних елементів різних сфер буття; 2) зона інтеграції мисленнево-мовленнєвих континуумів (лінгво)культур.

Одним із найдинамічніших (і потенційно найбільш продуктивних) засобів створення, розгалуження й інтегрування формальної мікроструктури англомовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття є афіксація, що, загалом, збігається з узуальними тенденціями розвитку інноваційних підсистем англійської мови [15] на межі століть.

Зокрема, функціональна адаптивність елементів словотвірної підсистеми англійської мови (зумовлена насамперед типологічними особливостями системи загалом) дозволяє утворювати відкриті формотворчі парадигми [22; 11] на основі елементів високого ступеня рекурентності та моде-

лей високопродуктивного рівня відтворюваності [12; 17] (більш як 10–15 репрезентативних інноваційних одиниць за синхронний проміжок часу).

У межах загальної вибірки емпіричного матеріалу нашого дослідження комп'ютерних термінів, що конституують мікроструктуру інноваційної логосфери комп'ютерного буття, 87,6% утворено шляхом афіксації із залученням високорекурентних елементів зовнішньої форми лінгвальних одиниць відповідного екстенціонального обсягу та референтної належності, що, вочевидь, становить диференційну феноменологічну специфіку афіксаційної інтегративності мікроструктури інноваційної логосфери комп'ютерного буття та виявляється субстантною засадою механізмів та результатів динаміки останньої.

Об'єктом дослідження виступає інноваційна логосфера комп'ютерного буття кінця ХХ – початку ХХІ ст. **Предмет** аналізу – засоби та механізми інноваційної вербалізації комп'ютерного буття з погляду лінгвофеноменологічних характеристик засад, напрямів та результатів динаміки відповідної англомовної інноваційної логосфери. **Метою** статті є визначення параметрів мультилінгвальної формотворчої асиметрії в динаміці мікроструктури інноваційної логосфери комп'ютерного буття.

Виклад основних матеріалів та результатів. Процес розгалуження синонімічних парадигм поширюється не лише на лексико-семантичний рівень інновацій у сфері новітніх технологій. Синонімізації підлягають, за результатами наших спостережень, також і елементи словотвірного рівня.

Так, в англійській мові на сучасному етапі основоположне поняття «*співвідношення зі сферою новітніх технологій*» паралельно репрезентовано декількома продуктивними словотвірними формантами: *cyber-, techno-(tech), tele-, web-, electronic-(e-), virtual-, dot-, information-(i-)*. Звернімо увагу, що зазначену вище парадигму становлять елементи, неоднорідні за своєю лінгвальною сутністю.

Наголосимо, що зазвичай процес розгалуження синонімічної парадигми відбувається завдяки залученню синонімічних основ (чи то кореневих морфем), тоді як у зазначеному випадку стикаємося із синонімією на рівні афіксів (афіксоїдів [14; 11; 18]). У такий спосіб, можливо, відбувається широкомасштабна лінгвально закріплена інтеграція загалу інновацій мови в галузі новітніх технологій (через майже невичерпний словотвірний потенціал зазначених елементів) та створення лінгвальної макропарадигми техносфери.

Інструментальний апарат концептуального аналізу (що містить і компонентний аналіз змістового плану мовної одиниці) дає змогу виявити актуалізовані й імпліковані елементи лінгвального значення, які слугують «точками доступу» (термін Р. Ленекера) до концептуальних структур змісту.

Поза межами компонентного та ширше – концептуального аналізу залишаються сутнісні (субстантні) елементи, що параметризують структуру плану змісту інноваційного комп'ютерного терміна як феноменологічного корелята елементів комп'ютерного буття. Такі елементи становлять основу онтологічного денотата інноваційного комп'ютерного терміна. З огляду на специфічні характеристики англомовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття *ідентифікація у структурі плану змісту* інноваційного комп'ютерного терміна *онтологічного денотата* виявляє його феноменологічну своєрідність як мовного знака.

Згідно з характером діалектичної послідовної співвіднесеності шаблів структури плану змісту інноваційного комп'ютерного терміна в межах діалектичної опозиції «сутність / явище», де шаблю (1) «онтологічний денотат» відповідає діалектичне поняття «сутність», шаблю (3) «лінгвальний денотат» – діалектичне поняття «явище», дискретні елементи шаблю (3) плану змісту інноваційного комп'ютерного терміна (семи) та шабля (1) – субстантеми, є ізоморфними.

Інвентар репрезентативних елементів конфігурації онтологічного денотата інноваційного комп'ютерного терміна становить ієрархічно негомогенна система субстантем, що залучає ієрархічні кваліфікатори (*субстантні таксони*: |ТИП СУБСТАНЦІЇ|, |СУБСТАНТНА НАЛЕЖНІСТЬ|, |СУБСТАНТНА ПРОТЯЖНІСТЬ|, |СУБСТАНТНА ДИСКРЕТНІСТЬ|) та відповідні дискретні елементи, упорядковані за гіпо-, гіперонімічним принципом (*субстантні гіперелементи*: |ТИП СУБСТАНЦІЇ|: |КОМП'ЮТЕРНЕ БУТТЯ|, |СУБСТАНТНА ЯКІСТЬ|, |ВІРТУАЛЬНІСТЬ|, |МЕРЕЖА|; |СУБСТАНТНА НАЛЕЖНІСТЬ|: |ОБ'ЄКТ КБ|, |СУБ'ЄКТ КБ|, |СИМУЛЯКР КБ|; |СУБСТАНТНА ПРОТЯЖНІСТЬ|: |ПРОСТІР|, |ЧАС|; |СУБСТАНТНА ДИСКРЕТНІСТЬ|: |ПРОСТІР|, |ЧАС|; *субстантні гіпоелементи*: |СУБСТАНТНА ЯКІСТЬ|: |ТЕХНОГЕНЕЗ|, |КІБЕРМОРФІЗМ|, |ЧАС|: |СИНГУЛЯРНІСТЬ|, |ЕСХАТОЛОГІЧНІСТЬ|).

У процесі консолідації засад мікроінтегрованості англомовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття семантичні відмінності (девіації) між наданими елементами (*cyber-, techno-, web-, electronic-, virtual-, information-*) було майже нівельовано. У даному разі нам здається можливим ідентифікувати своєрідну адсорбцію інтралінгвального (змістового – що дорівнює шаблю «лінгвальний денотат») плану екстралінгвальним (субстантним – що дорівнює шаблю «онтологічний денотат») планом інноваційного комп'ютерного терміна.

Інакше кажучи, експансія субстантного елемента значення, що його можна виділити у змістовій структурі зазначених вище елементів (|ТИП СУБСТАНЦІЇ: КОМП'ЮТЕРНЕ БУТТЯ|: |СУБСТАНТИВНА НАЛЕЖНІСТЬ: ОБ'ЄКТ / СУБ'ЄКТ КБ|), сягає за межі безпосередньо поверхневого шару знакового

субстрату перелічених формотворчих елементів інноваційного комп'ютерного терміна (плану змісту та вираження). Феноменологічно гностичний елемент (архісема) набуває статусу субстантеми (завдяки субстантній девальвації всіх інших диференційних компонентів плану змісту).

Отже, вочевидь, більш релевантним видається вести мову не стільки про явище синонімії на словотвірному рівні, скільки про *еквівалентність* певних словотвірних елементів (тобто про утотоження на рівні плану вираження). Звернімо увагу, що у процесі такого утотоження відбувається інтенсифікація знакової природи зазначених вище формантів, яка полягає, на нашу думку, саме в майже повному нівелюванні плану вираження щодо плану змісту. Це зауваження є суттєвим з огляду на ядерне (у даному разі сутнісно значуще) навантаження сегмента змістової сфери, який репрезентовано наведеними елементами.

Феноменологічною засадою динамічної інтегративності інноваційної логосфери комп'ютерного буття на макрорівні є також механізм *формотворчої асиметрії* інноваційного комп'ютерного терміна. Зокрема, у межах реферованого дослідження виявлено функціонування *еквівалентних* формотворчих одиниць, які за етимологічною мотивуючою ознакою не є однорідними.

Вартим уваги з огляду на вивчення новітніх словотвірних тенденцій у галузі комп'ютерної лексики є, на нашу думку, також феномен функціонування на словотвірному рівні *еквівалентних* одиниць, які за етимологічним критерієм можна назвати «неоднорідними». Під такими ми розуміємо *два чи більше словотвірчі елементи, різні за походженням, але ідентичні, чи то майже тотожні за сигніфікативним значенням*.

Під *неоднорідними формотворчими еквівалентами* розуміємо *два чи більше словотвірчі елементи, різні за етимологічним походженням та ступенем асимільованості в англомовному узусі, але тотожні або майже тотожні за денотативним обсягом та сигніфікативними ознаками*. Словотвірні форманти такого типу є двосторонніми одиницями, які в межах різносубстратних структур плану змісту інноваційного комп'ютерного терміна феноменологічно співвіднесено з ізоморфними субстантними ознаками комп'ютерного буття.

На сучасному етапі формування конфігурації змістової мікроструктури інноваційної логосфери комп'ютерного буття виокремлено шість основних змістових елементів (що є послідовно спроектованими у структурах плану змісту ступенів абстракції I–III, від вищого до нижчого відповідно), лінгвальна феноменологізація яких здійснюється етимологічно неоднорідними еквівалентними засобами (Таблиця 1):

Неоднорідні формотворчі елементи мікроструктури інноваційної логосфери комп'ютерного буття

I Онтологічний денотат	II Концептуальний денотат	III Лінгвальний денотат	СЛОВОТВІРНИЙ ФОРМАНТ		ПРИКЛАДИ (вербалізація)
			Автентичний / асимільований еквівалент	Частково асимільований еквівалент (варваризм)	
[ТИП СУБСТАНЦІЇ: КОМП'ЮТЕРНЕ БУТТЯ СУБСТАНТНА ДИСКРЕТНІСТЬ: ПРОСТІР]	[ПРОСТОРОВА ОРІЄНТАЦІЯ]	1) <i>віртуальний простір із маркованою динамічною компонентою;</i>	-way -[highway]	-Bahn (нім.)	<i>I-way, I-Bahn Information highway</i>
		2) <i>елемент простору, місцезнаходження суб'єктів комп'ютерного буття;</i>	-city -garden	-polis (гр.); -stan (тюрк); -ville (фр.); -otaku (яп.)	<i>cybercity, cybergarden, technopolis, nerdistan, cyberville, cyberotaku</i>
[ТИП СУБСТАНЦІЇ: КОМП'ЮТЕРНЕ БУТТЯ]	[БУТТЄВИЙ СТАН]	3) <i>буттєвий стан під'єднаності / невід'єднаності до Всесвітньої комп'ютерної мережі;</i>	-line	-kai (яп.)	<i>online, onkai, off-line, off-kai</i>
[ТИП СУБСТАНЦІЇ: КОМП'ЮТЕРНЕ БУТТЯ СУБСТАНТНА НАЛЕЖНІСТЬ: СУБ'ЄКТ КОМП'ЮТЕРНОГО БУТТЯ]	[СУБ'ЄКТ КОМП'ЮТЕРНОГО БУТТЯ]	4) <i>неперевершений фахівець у комп'ютерній сфері;</i>	super-	über- (нім.); arch(a) (гр.)	<i>superhacker, supergeek, überhacker, archanerd</i>
		5) <i>комп'ютерний підприємець, магнат комп'ютерно-індустріального комплексу;</i>	-	-mogul (монг.); -czar (рос.); -samurai (яп.)	<i>cybermogul, technomogul, cyberczar, cybersamurai</i>
		6) <i>страх; неприйняття інновацій комп'ютерного буття.</i>	-fear -terror	-angst (нім.); -phobia (гр.)	<i>technofear, cyberterror, cyberphobia, technoangst</i>

Неоднорідно вмотивованими елементами зовнішньої форми АКТс відтворюються сегменти корелятив буттєвих вимірів інноваційної логосфери комп'ютерного буття (Таблиця 1):

– субстантних та просторових: 1) *віртуальний простір із маркованою динамічною компонентою;* 2) *елемент простору, місцезнаходження певної кількості учасників комп'ютерного соціуму;*

– елементи антропосфери комп'ютерного буття: 4) *неперевершений фахівець у сфері комп'ютерного буття;* 5) *комп'ютерний підприємець, магнат комп'ютерно-індустріального комплексу;* 6) *страх; неприйняття інновацій комп'ютерного буття.*

Щодо лінгвальної репрезентації стану під'єднаності до Всесвітньої комп'ютерної мережі, вочевидь, наданий елемент поєднує в собі онтологічні та суто екзистенційні параметри.

Усі інноваційні комп'ютерні терміни, утворені із застосуванням відповідних елементів сло-

воформи, у свою чергу кодифікують змістові елементи, послідовно спроектовані в різноструктурних шаблях змістової мікроструктури інноваційного комп'ютерного терміна, тобто утворюють своєрідну синонімічну мініпарадигму. Як бачимо, такий спосіб актуалізується генетичний (діалектичний причинно-наслідковий) зв'язок між усіма рівнями мікроінтегративності інноваційного комп'ютерного терміна й англомовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття загалом.

Так, наприклад, розглянемо мініпарадигму таких одиниць, як *superhacker* / *supernerd*, *überhacker*, *archanerd*. Наведені терміни створено шляхом префіксації із залученням різних словотворчих елементів, які на даному етапі розвитку англійської мови функціонують як майже абсолютні еквіваленти у значенні «фахівець із комп'ютерної техніки екстракласу».

Суперлативний компонент значення даного поняття передано із застосуванням трьох ети-

мологічно неоднорідно вмотивованих елементів (*super-*, *über-* та *arch(a)-*). Водночас ізоморфний елемент зовнішньої форми інноваційного комп'ютерного терміна зберігає значення «крайній; такий, що перевершує інших»:

A 19-year-old iPhone uber-hacker lives with his parents, needs an internship <...> (The Observer, Jan. 11, 2011);

<...> he says that by watching what alpha geeks are doing you get a sense of what the future is like for the technology industry as a whole (The Newsweek, Oct. 16, 2007).

У межах однієї інтегративної субструктури (парадигма інноваційних комп'ютерних термінів, утворена із залученням формотворчих еквівалентів) можливим виявляються довільне компонування та взаємозамінність конститuentних частин лексичних новоутворень. Наприклад: *übergeek* – *archageek*; *archanerd* – *superner*; *superhacker* – *überhacker* (де *geek/nerd* – *завзятий та вправний послуговець комп'ютерних технологій*; *hacker* – «хакер», *фахівець зі зламу програмних систем*):

O'Reilly Media has been a chronicler and catalyst of cutting-edge development, homing in on the technology trends that really matter and spurring their adoption by amplifying "faint signals" from the alpha geeks who are creating the future (The New York Times, 2008).

The software advisory board contained only one uber-geek named Alexander who monopolized every discussion <...> (Newswired, Dec. 2012).

З одного боку, це явище засвідчує загальний динамічний характер таких парадигм, а з іншого боку, така формотворча мобільність за збереження протоморфізму й ізоморфізму мікроструктур усіх різносубстатних шаблів змістової структури інноваційного комп'ютерного терміна (*субстантний таксон / субстантний елемент*: |СУБСТАНТНА НАЛЕЖНІСТЬ: СУБ'ЄКТ КОМП'ЮТЕРНОГО БУТТЯ| → *концептуальна ознака* [особа]: [суб'єкт комп'ютерного буття] → *денотативний елемент* «фахівець у комп'ютерній сфері») уможливує емпіричну ідентифікацію засад лінгвофеноменологічної рекреації ознаки первинності плану змісту щодо плану вираження у площині макро- та мікроінтегрованості англомовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття, яка маніфестує своєрідність цієї логосфери.

Маємо звернути увагу, що зазначений параметр є однією з дистинктивних ознак термінології, а отже, зафіксований у межах загалу лінгвальних інновацій сфери комп'ютерного буття, може сприяти додатковій актуалізації феноменологічної природи корпусу лексичних одиниць даної сфери.

Ще один приклад «гетерогенного клонування» у межах комп'ютерної словотвірної парадигми потребує більш детального аналізу: кілька сино-

німічних інноваційних комп'ютерних термінів для позначення того самого поняття – «жах перед поступом технічного прогресу та сучасною технікою» – *technofear*, *technoanxiety* та *technoangst*. Зазначимо, що, як і в попередньому випадку, один із формантів було запозичено з німецької (*angst* – «жах») [7, с. 258]).

Maybe my techno-angst is just a function of my age. My kids (college age) are much more connected with their friends via Facebook and text messaging than I was with my friends at their age (Technology Almanach, Nov., 2007).

Специфіка даної мініпарадигми інноваційних комп'ютерних термінів полягає саме в залученні одиниці *angst*. Необхідно мати на увазі, що в німецькомовній картині світу *Angst* постає як мовний знак для сигніфікації певної складно організованої, багатовимірної сутності, яка інкорпорує в собі такі прототипічні елементи як, наприклад, «екзистенційний жах невідомого», «очікування небезпеки», «хвилювання без видимої причини» тощо [21].

Отже, *angst* являє собою те, що в межах номінативної традиції сучасної когнітивної лінгвістики ідентифікується як «слово-концепт» [10; 20]. Останній, у свою чергу, є такою двосторонньою сутністю, яка водночас функціонує як мовна одиниця та конститuent ментальних репрезентацій.

Отже, до загалу лінгвальних інновацій англомовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття (і безпосередньо до узуальної системи англійської мови) запозичується лексична одиниця, а до зони проєкції концептуального ядра логосфери на англомовну інноваційну логосферу комп'ютерного буття – особливий концепт. Сутнісне (субстантне) навантаження явища, яке підлягає висвітленню, виявляється більш очевидним, якщо прийняти за основу твердження, що формування (формулювання) концепту являє собою одну з основних стадій процесу інкорпорації мовної та мисленнєвої сфер. Необхідно мати на увазі, що в наведеному прикладі той самий знак виступає в діалектичній єдності лінгвального та мисленнєвого параметрів.

Навіть більше, можна вести мову не лише про поповнення (збагачення) корпусу лінгвальних інновацій та відповідної йому концептосфери. У даній ситуації, вочевидь, ідеться про динамічний процес градієнтної дискретизації зони проєкції концептуального ядра логосфери на англомовну інноваційну логосферу комп'ютерного буття завдяки додатковим екзистенційним ознакам.

Зауважимо, що, на нашу думку, синхронізація зазначених процесів, що відбуваються як на глибинному змістовому рівні (щабель онтологічного денотата), так і на високодинамічному поверхневому змістовому рівні (щабель лінгвального денотата і почасти – щабель концептуального денотата,

зона проєкції концептуального ядра логосфери), уможливлено завдяки потенції інноваційного комп'ютерного терміна як специфічного феноменологічного мовного об'єкта до синкретичного поєднання та певною мірою уніфікації вищеразглянутих параметрів.

Розглянемо надалі таке новоутворення, як *technopolis* – «тотальна технологічна інфраструктура суспільства». Звернімо увагу, що одну з конститuentних частин терміна – *-polis* – було запозичено із грецької (передусім у давньогрецькій одиниці *polis* співвідноситься з поняттям «місто-держава» [9] і є, у деякому сенсі, носієм «просторової» семантики).

У наведеному прикладі до плану змісту даного елемента залучається, вочевидь, компонент «надпросторового» значення. У свою чергу, синонімічні наведеному вище елементи – *-city*, *-(su)burb* та *-otaku* (домівка) у складі одиниць *cybercity*, *cyberotaku* та телескопного утворення *technoburb* співвідносяться з поняттям локусу [5; 6], що є провідним чином оздобленим новітніми засобами телекомунікацій.

Malaysia's first and foremost cybercity, has won the BrandLaureate Award 2009-2010 for the Best Brand in Corporate Branding under the National Information and Communications Technology (ICT) Hub (The Daily Express, Jan., 2011).

But this booming technoburb defies the sprawling, ticky-tacky, no-there-there image of the suburbs (Utne, March / April 2003).

Як бачимо, таким способом у парадигмі мікроструктури (та, відповідно, макроструктури) інноваційної логосфери комп'ютерного буття відбивається техноспрямоване структурування реального, позамережевого простору. Крім того, вартим уваги виявляється таке новоутворення, як *nerdistan* – «елітне передмістя або невеличке містечко, населення якого складається переважно із працівників підприємств та компаній комп'ютерно-індустріального комплексу»:

"Cities need a people climate more than they need a business climate", [John] Florida says. They need technology, but they also need talent and tolerance. <...> he describes three kinds of high-tech communities: the nerdistans of the Silicon Valley; "latte towns" like Boulder; "with plentiful outdoor amenities"; and older urban areas whose rebirth is "fueled by a combination of creativity and lifestyle amenities" (Denver Westword, June 19, 2012).

Зауважимо, що в наведеному прикладі для актуалізації поняття «позамережевий географічний об'єкт» залучено форманти тюркського походження (*-stan*) і австронезійського походження (*-otaku*). Необхідно наголосити, що елемент *-stan* було запозичено до сучасної англійської мови у пейоративному значенні [2, с. 2] (порівн.:

Londistan – зневажливе позначення районів Лондона, що заселені емігрантами із країн третього світу, здебільшого з Туреччини).

Як бачимо, у сфері інновацій логосфери комп'ютерного буття семантика наведеного елемента підлягає своєрідній стилістичній енантіосемії (пейоративний компонент значення перетворюється на суперлативний). У свою чергу, зазначене явище, на нашу думку, можна пояснити як дію динамічного процесу екстенціональної адсорбції.

Означений процес полягає в нівелюванні конотативного обсягу значення інноваційного комп'ютерного терміна щодо денотативного і водночас феноменологічній інтенсифікації знакового субстрату відповідних мовних інновацій, що, у свою чергу, становить фундаментальну підвалину засад мікро- та макроінтегрованості інноваційної логосфери комп'ютерного буття як консолідованого мовного об'єкта.

Отже, зазначені вище факти можна вважати певним доказом твердження про неопосередкований тип зв'язку між поняттям та його безпосередньою мовною (лексичною) феноменологізацією (незалежно від засобів такої актуалізації), що, у свою чергу, являє собою наявну ілюстрацію однієї із провідних характеристик терміна як типу лінгвальної одиниці.

Крім того, звернімо увагу, зафіксовані нами випадки «гетерогенного клонування» словотворювальних елементів у сфері новітніх технологій та у формуванні за їхньою допомогою синонімічної мініпарадигми можна умовно поділити на дві нерівновеликі групи. До першої належать мініпарадигми, у межах яких помноженню підлягає словотворювальний формант (*super-*, *archa-*, *über-*). До другої (більш розгалужена) належать мініпарадигми, у межах яких відтворенню підлягає поняття, репрезентоване кореневими морфемами, які так чи інакше належать до домену загальноживаної лексики.

Необхідно підкреслити, що в будь-якому разі «НЕтехноорієнтований» компонент поліморфної одиниці феноменологізується гетерогенно. Цілком можливо, що наведене явище можна пояснити з огляду саме на своєрідний «синергезис» лінгво-епістемічно-субстантних аспектів у межах структур інноваційної логосфери комп'ютерного буття. Так, у даному разі «техно-маркований» компонент виступає репрезентацією сталих, неминуючих (стабільні, статичні) параметрів техносфери, тоді як редульковані компоненти являють собою індикатори суто мовної динамічної рівноваги.

Перспективи. Результати проведеного дослідження відкривають широкі перспективи вивчення субстантних параметрів інноваційних логосфер комп'ютерного буття різних мов світу, подальших шляхів та напрямів їх поповнення

та динаміки внаслідок глобалізації мовних контактів. Особливо цікаві для подальших розвідок моделі гетерогенної формотворчої асиметрії у східних мовах неалфавітного строю.

ЛІТЕРАТУРА

- Bridis T. From Robot Revolution to Cyber Revolution. *Washington Bureau*. 2003. Sept. 1. P. 9–10.
- Copilevitz T. Censoring Cyberspace Centers on Semantics. *The Dallas Morning News*. 1999. Dec. 17. P. 15.
- Makhachashvili Rusudan. Models and Digital Diagnostics Tools for The Innovative Polylingual Logosphere Of Computer Being Dynamics. *Italian-Ukrainian Contrastive Studies: Linguistics, Literature, Translation*. Peter Lang, 2020.
- Quinion M. Country names in -stan. *Logophilia*. Jan., 2001. P. 26–28.
- Quinion M. How words enter the language. *Information Concepts*. NC : NCU Press, 2003. P. 41–43.
- Rheingold H. The Virtual Community. *LA : California University Press*, 1999. 368 p.
- Warig Deutsches Wörterbuch. *Gutersloch: Bertelsmann Lexicon Verlag GMBH*, 1997. 1655 s.
- Берестнев Г. О «новой реальности» языкознания. *Филологические науки*. 1997. № 4. С. 56–68.
- Боннар А. Греческая цивилизация : в 2-х т. Москва : Наука, 1986. Т. 1. 387 с.
- Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков. Москва : Языки русской культуры, 1999. 780 с.
- Єнікєєва С. Система словотвору сучасної англійської мови: синергетичний аспект (на матеріалі новоутворень кінця ХХ – початку ХХІ століть) : дис. ... докт. філол. наук: 10.02.04 Київ, 2011. 438 с.
- Єнікєєва С. Формування та функціонування нових словотворчих елементів англійської мови: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Харків, 1999. 167 с.
- Зацний Ю. Інтернет і збагачення словникового складу англійської мови у новому столітті. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологічні науки»*. 2003. № 4 (50). С. 75–79.
- Зацний Ю. Розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя : Запорізький державний університет, 1998. 432 с.
- Зацний Ю. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття : англо-український словник. Вінниця : Нова книга, 2008. 360 с.
- Камша В., Камша Л., Камша Ю. Про кібернетику другого етапу НТР. *Складні системи і процеси*. 2010. № 1 (17). С. 25–41.
- Косовский Б. Учение о слове и словарном составе языка. Минск : Высшая школа, 1974. 272 с.
- Левицький А. Функціональна переорієнтація номинативних одиниць сучасного англійського мови. Житомир : Ред.-издат. отдел ЖГПУ, 2001. 168 с.
- Махачашвілі Р., Сидоркіна А. Дискурс японських нових масмедіа: природа, ознаки та розвиток. *Studia Philologica*. 2019. С. 38–45.
- Никитин М. Развернутые тезисы о концептах. *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2004. № 1. С. 53–64.
- Хайдеггер М. Бытие и время. Москва : Фолио, 2003. 503 с.
- Шепель Ю. Словообразовательный ряд в системе словообразования. Днепропетровск : Наука и образование, 2006. 304 с.

REFERENCES

- Bridis T. (2003) From Robot Revolution to Cyber Revolution. *Washington Bureau*, Sept. 1, pp. 9–10.
- Copilevitz T. (1999) Censoring Cyberspace Centers on Semantics. *The Dallas Morning News*, Dec. 17, pp. 15.
- Makhachashvili, Rusudan (2020) Models and Digital Diagnostics Tools for The Innovative Polylingual Logosphere of Computer Being Dynamics. *Italian-Ukrainian Contrastive Studies: Linguistics, Literature, Translation*. Bern: Peter Lang, pp. 86–102.
- Quinion M. (2001) Country names in –stan. *Logophilia*, Jan. 2001., pp. 2.
- Quinion M. (2003) How words enter the language. *Information Concepts*. NC: NCU Press, pp. 41–43.
- Rheingold H. (1999) The Virtual Community. LA: California University Press.
- Warig Deutsches Wörterbuch (1997). Gutersloch: Bertelsmann Lexicon Verlag GMBH.
- Berestnev H. Y. (1997) О “novoi realnosty” yazykoznavaniya [On New Reality of Linguistics]. *Fylohohycheskye nauky* [Philological sciences], № 4, pp. 56–68.
- Bonnar A. (1986) Hrechaskaia tsyvylyzatsiya. V 2-kh t [Greek Civilization. In 2 vol.]. Moscow: Nauka, 1986, T.1. (in Russian).
- Vezhbytskaia A. (1999) Semanticheskye unyversalyu y opysaniy yazykov [Semantic universals in description of languages]. Moscow: Yazyki russkoi kultury. (in Russian).
- Ienikieieva S.M. (2011) *Systema slovtvoru suchasnoi anhliiskoi movy: synerhetychnyi aspekt*

- (na materiali novoutvoren kintsia XX – pochatku XXI stolit) [Word-building system of the modern English language: synergetic aspect (based on innovations of the late XX – early XXI century) (Doctor Habilitated Thesis). Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi un-t. (in Ukrainian).
12. Ienikieieva S.M. (1999) Formuvannia ta funkcionuvannia novykh slovotvorchykh elementiv anhliiskoi movy [Formation and functioning of new word-building elements of the English language]. (PhD Thesis). Kharkiv: Kharkiv. derzh. un-t. (in Ukrainian).
  13. Zatsnyi Yu.A. (2003) Internet i zbahachennia slovnykovoho skladu anhliiskoi movy u novomu stolitti [Internet and the development of English vocabulary in the new century]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. – Seriya: Filolohichni nauky* [Bulletin of Sumy State University. Series: Philology]. № 4 (50), pp. 75–79.
  14. Zatsnyi Yu.A. (1998) Rozvytok slovnykovoho skladu suchasnoi anhliiskoi movy [Development of the English language vocabulary]. Zaporizhzhia: Zaporizkyi derzhavnyi universytet. (in Ukrainian).
  15. Zatsnyi Yu.A. (2008) Innovatsii u slovnykovomu skladi anhliiskoi movy pochatku XXI stolittia: anhlo-ukrainskyi slovnyk [Innovations in vocabulary of the English language at the beginning of the XXI-st century]. Vinnytsia: Nova Knyha. (in Ukrainian).
  16. Kamsha V.P., Kamsha L.S., Kamsha Yu.V. (2010) Pro kibernetiku drugoho etapu NTR [On the cybernetics of the second stage of STR]. *Skladni systemy i protsesy* [Complex systems and processes]. № 1 (17). pp. 25–41.
  17. Kosovskiy B.Y. (1974) Uchenye o slove y slovarnom sostave yazyka [Teaching on the word in vocabulary of a language] Mynsk : Vysheishaia shkola. (in Russian).
  18. Levytskyi A.E. (2001) Funktsionalnaia pereoryentatsiia nomynatyvnykh edynyts sovremennoho anhlyiskoho yazyka [Functional transorientation of nominative units of the modern English language]. Zhytomyr: Red.-yzdat. otdel ZhHPU. (in Russian).
  19. Makhachashvili R.K., Sydorkina A.O. (2019) Dyskurs yaponskykh novykh mas-media: pryroda, oznaky ta rozvytok [Japanese new mass-media discourse: origin, features and development]. *Studia Philologica* [Philological studies], pp. 38–45.
  20. Nykytyn M.V. (2004) Razvernutyte tezisy o kontseptakh [Enhanced theses of concepts]. *Voprosy kohnityvnoi lnhvistiki* [Issues of cognitive linguistics]. № 1, pp. 53–64.
  21. Heidegger M. (2003) Bytye y vremia [Being and time]. M.: Folyo. (in Russian).
  22. Shepel Yu.A. (2006) Slovoobrazovatelnyi riad v sisteme slovoobrazovanyia [Word-formation range in word formation system]. Dnipro: Nauka y obrazovanye.